महाराष्ट्र दुय्यम सेवा गट-ब (अराजपत्रित) संयुक्त (पूर्व) परीक्षा-2021

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक परीक्षा दि. 26/02/2022 2021

BOOKLET No. 466605

U14 संच क्र. **A**

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य क्षमता चाचणी

एकूण प्रश्न : 100

वेळ : 1 (एक) तास **एकूण गुण : 100**

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत **100** अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक [ ][ ][ ][ ][ ][ ][ ][ ]

केंद्राची संकेताक्षरे — शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एकापेक्षा जास्त उत्तरे नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल व त्या चुकीच्या उत्तराचे गुण वजा केले जातील.

(7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी 25% किंवा 1/4 गुण वजा/कमी करण्यात येतील."

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

1. खालील विधाने विचारात घ्या :
   अ. सरपंचाचे (ज्याची निवड ग्राम पंचायतीच्या सभासदांकडून झालेली आहे) अथवा उपसरपंचाचे, रिक्त (राजीनाम्यामुळे) झालेले पद ते रिक्त झाल्याच्या दिनांका पासून तीस दिवसांच्या आत भरले पाहिजे.
   ब. थेट जनतेमार्फत निवडलेल्या सरपंचाचे रिक्त झालेले पद ते रिक्त झाल्याच्या दिनांका पासून तीन महिन्यांच्या आत भरले पाहिजे.
   क. ग्राम पंचायतीच्या ज्या सदस्याचे पद सतत ग्राम पंचायतीच्या सभेला गैरहजर राहण्याच्या कारणास्तव रिकामे झाले असेल तर तो लगेच पुन्हां निवडून येण्यास पात्र नसतो.

   वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/आहेत ?
   (1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि क (3) फक्त ब आणि क (4) अ, ब आणि क

   Consider the following statements :
   a. The post of the Sarpanch (who is elected by the members of Gram Panchayat) or Upa Sarpanch, as the case may be, that has fallen vacant (due to resignation) shall be filled in within thirty days from the date of such vacancy.
   b. The post of the directly elected Sarpanch that has fallen vacant shall be filled within three months from the date of such vacancy.
   c. A member of a Gram Panchayat whose post has become vacant due to absence for continuous meetings of the Gram Panchayat shall not be eligible for re-election.

   Which of the statements given above is/are correct ?
   (1) Only a (2) Only a and c (3) Only b and c (4) a, b and c

---

2. महाराष्ट्र ग्राम पंचायत अधिनियमातील 'ग्राम विकास समित्या' संबंधीच्या तरतूदी बाबत खालील विधाने विचारात घ्या :
   अ. ग्राम विकास समितीतील सदस्यांची एकूण संख्या सातपेक्षा कमी नसेल आणि सतरा पेक्षा जास्त नसेल.
   ब. ग्राम विकास समितीतील सदस्यांपैकी एकतृतीयांशापेक्षा कमी नसतील इतके सदस्य ग्राम पंचायतीच्या सदस्यांमधील असतील.
   क. तिच्या सदस्यांपैकी एक द्वितीयांशापेक्षा कमी नसतील इतके सदस्य महिला असतील.
   ड. उप सरपंच हा तिचा पद्सिद्ध अध्यक्ष असेल.
   ई. ग्रामसेवक हा तिचा पद्सिद्ध सदस्य-सचिव असेल.

   वरीलपैकी कोणती विधाने योग्य आहेत ?
   (1) फक्त अ, ब, क आणि ड (2) फक्त ब, क आणि ई
   (3) फक्त अ, ब, क आणि ई (4) वरील सर्व

   Consider the following statements about the provisions of the Village Development Committees of Maharashtra Gram Panchayat Act :
   a. The total number of members in a Village Development Committee shall not be less than seven and not more than seventeen.
   b. Not less than one-third of its members shall be from amongst the members of the Gram Panchayat.
   c. Not less than one-half of the members shall be women.
   d. The Deputy Sarpanch shall be its ex-officio chairman.
   e. Gram Sevak shall be its ex-officio member-secretary.

   Which of the statements given above are correct ?
   (1) Only a, b, c and d (2) Only b, c and e
   (3) Only a, b, c and e (4) All of the above

3. 'सरकारिया आयोग' __________ यासाठी अनुकुल होते.

(1) राज्यपाल पद रद्द करावे
(2) अखिल भारतीय सेवा रद्द कराव्यात
(3) आंतर-राज्य परिषद रद्द करावी
(4) वरीलपैकी एकही नाही

The 'Sarkaria Commission' favoured __________ .

(1) abolition of the office of the Governor
(2) abolition of All India Services
(3) abolition of Inter-State Council
(4) None of the above

---

4. राज्याच्या महाधिवक्त्यासंबंधी खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

(1) तो राज्याच्या मंत्री परिषदेची ईच्छा असेपर्यंत आपल्या पदावर राहू शकतो.
(2) त्याचे मानधन राज्य विधिमंडळाद्वारे निश्चित केले जाते.
(3) तो राज्यशासना विरुद्ध असलेल्या खटल्यात खाजगी पक्षकारासाठी वकील म्हणून उभा राहू शकतो.
(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements is correct about the Advocate General of the State ?

(1) He shall hold office during the pleasure of the State Council of Ministers.
(2) His remuneration is determined by the State Legislature.
(3) He may appear as an advocate in cases against the State Government for a private party.
(4) None of the above

---

5. *विधान (अ) :* संसदीय पद्धतीमध्ये प्रशासनावरील कायदेमंडळाचे नियंत्रण अध्यक्षीय पद्धतीपेक्षा भिन्न असते.

कारण (ब) : प्रशासनावर कायदेमंडळाचे नियंत्रण हे लोकसत्ताक शासनाचे महत्त्वाचे वैशिष्ट्य आहे.

(1) 'अ' आणि 'ब' दोन्हीही बरोबर आणि 'ब' हे 'अ' चे योग्य स्पष्टीकरण आहे.
(2) 'अ' आणि 'ब' दोन्हीही बरोबर, परंतू 'ब' हे 'अ' चे योग्य स्पष्टीकरण ***नाही***.
(3) 'अ' हे बरोबर आहे, परंतू 'ब' हे चुकीचे आहे.
(4) 'अ' हे चुकीचे आहे, परंतू 'ब' हे बरोबर आहे.

Assertion (A) : Legislative control over administration in a Parliamentary system is different from that of Presidential system.

Reason (B) : An important feature of democratic government is the legislative control over administration.

(1) Both 'A' and 'B' are true and 'B' is the correct explanation of 'A'.
(2) Both 'A' and 'B' are true, but 'B' is ***not*** the correct explanation of 'A'.
(3) 'A' is true, but 'B' is false.
(4) 'A' is false, but 'B' is true.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 8222333999

6. 'अर्थ विधेयका' बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/आहेत ?

अ. ते मंत्री किंवा खाजगी सदस्य मांडू शकतो.

ब. ते राज्यपालांच्या शिफारशी शिवाय मांडता येत नाही.

क. एखादे विधेयक अर्थ विधेयक आहे किंवा नाही असा प्रश्न उपस्थित झाल्यास राज्यपालांचा निर्णय अंतीम असतो.

ड. जर दोन्ही सभागृहांमध्ये अर्थ विधेयका बाबत पेच निर्माण झाल्यास राज्यपाल विधानसभा आणि विधान परिषदेची संयुक्त बैठक बोलावू शकतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब
(2) फक्त ब
(3) फक्त अ, ब आणि क
(4) फक्त अ, क आणि ड

Which of the following statements related to 'Money Bill' is/are correct ?

a. It can be introduced either by a minister or by a private member.

b. It cannot be introduced except on the recommendation of the Governor.

c. If any question arises whether the bill is a money bill or not, the decision of the Governor is final.

d. In case of a deadlock over a money bill, the Governor can summon a joint sitting of Legislative Assembly and Legislative Council.

Answer Options :

(1) Only a and b
(2) Only b
(3) Only a, b and c
(4) Only a, c and d

---

7. भारतीय संसदेला राज्यसूचीतील कोणत्याही विषयाबाबत राष्ट्रीय हितासाठी कायदा करण्याचा अधिकार आहे जर तत्संबंधी __________ ने ठराव मंजूर केला तर.

(1) लोकसभेने तिच्या एकूण सदस्य संख्येच्या बहुमताने

(2) लोकसभेने तिच्या एकूण सदस्य संख्येच्या दोन-तृतीयांश पेक्षा कमी नाही इतक्या बहुमताने

(3) राज्यसभेने तिच्या एकूण सदस्य संख्येच्या बहुमताने

(4) राज्यसभेने हजर राहून मतदान करणाऱ्या दोन-तृतीयांश सदस्य संख्येपेक्षा कमी नाही इतक्या बहुमताने

The Parliament of India acquires the power to legislate on any subject in the State List in national interest if a resolution to that effect is passed by the

(1) Lok Sabha by a majority of its total membership.

(2) Lok Sabha by a majority of not less than two-thirds of its total membership.

(3) Rajya Sabha by a majority of its total membership.

(4) Rajya Sabha by a majority of not less than two-thirds of its members present and voting.

www.reliableacademy.com 02233399

8. महाराष्ट्राच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. जिल्हा परिषदेची बैठक जेंव्हा आवश्यक असेल तेंव्हा भरविता येईल परंतू मागील बैठक आणि पुढील बैठकीच्या तारखेत एक महिन्यापेक्षा जास्त अंतर नसावे.

ब. जिल्हा परिषद अध्यक्ष एक-पंचमांश पेक्षा कमी नाही इतक्या सदस्यांच्या लेखी विनंतीनुसार विशेष बैठक बोलावू शकतात.

क. प्रत्येक बैठकीचे अध्यक्षस्थान-अध्यक्षाने आणि त्याच्या अनुपस्थिती मध्ये उपाध्यक्षाने भूषविले पाहिजे.

ड. अध्यक्ष आणि उपाध्यक्ष यांच्या अनुपस्थिती मध्ये बैठकीचे अध्यक्षस्थान विषय समितीचा सभापती भूषविल.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त ब, क आणि ड

(3) फक्त ब आणि क (4) वरील सर्व

Consider the following statements with reference to Maharashtra :

a. Zilla Parishad may meet as often as may be necessary, but one month shall not intervene its last meeting and the date of its next meeting.

b. The President of Zilla Parishad shall call a special meeting on the written request of not less than one-fifth members.

c. Every meeting shall be presided over by the President, or if he is absent, the Vice President shall preside over it.

d. In the absence of President and Vice President, the meeting shall be presided over by the Chairman of subject committee.

Which of the above statements are correct ?

(1) Only a, b and c (2) Only b, c and d

(3) Only b and c (4) All of the above

---

9. सर्वसाधारणपणे, राज्याच्या उच्च न्यायालयामध्ये मुख्य न्यायाधीश आणि ________ समावेश असतो.

(1) इतर नऊ न्यायाधीशांचा

(2) राज्यपाल ठरविल इतके इतर न्यायाधीशांचा

(3) संसद ठरविल इतके इतर न्यायाधीशांचा

(4) राष्ट्रपती ठरविल इतके इतर न्यायाधीशांचा

Generally, the High Court of a State consists of a Chief Justice and ________ .

(1) nine other Judges

(2) such other Judges as may be determined by the Governor

(3) such other Judges as may be determined by the Parliament

(4) such other Judges as may be determined by the President

10. राज्यघटना निर्मितीची जबाबदारी व कार्ये पार पाडण्यासाठी घटनासमितीने विविध समित्या स्थापन केल्या होत्या. त्यात कार्यपद्धतीविषयक नियम समितीचे अध्यक्ष म्हणून खालीलपैकी कोणी काम केले ?

(1) डॉ. बी.आर. आंबेडकर
(2) अल्लादी कृष्णस्वामी अय्यर
(3) डॉ. राजेंद्र प्रसाद
(4) डॉ. के.एम. मुन्शी

The Constituent Assembly appointed a number of committees to deal with different tasks and works of Constitution-making. Who was the Chairman of the Rules of Procedure Committee ?

(1) Dr. B.R. Ambedkar
(2) Alladi Krishnaswami Ayyar
(3) Dr. Rajendra Prasad
(4) Dr. K.M. Munshi

11. योग्य जोड्या लावा :

	अ		ब
अ.	बाळशास्त्री जांभेकर	I.	विधवागृहाची स्थापना
ब.	गोपाळ हरि देशमुख	II.	स्त्रिशिक्षणाचे पहिले पुरस्कर्ते
क.	महात्मा ज्योतिबा फुले	III.	पुनर्विवाहोतेजक मंडळी
ड.	महर्षि धोंडो केशव कर्वे	IV.	अनाथ बालकाश्रम

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	III	IV	II	I
(2)	II	III	IV	I
(3)	II	III	I	IV
(4)	III	II	IV	I

Match the pairs :

	A		B
a.	Balshastri Jambhekar	I.	Establishment of Widow Home
b.	Gopal Hari Deshmukh	II.	First supporter of female education
c.	Mahatma Jyotiba Phule	III.	Congregation for remarriage
d.	Maharshi Dhondo Keshav Karve	IV.	Orphanage

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	III	IV	II	I
(2)	II	III	IV	I
(3)	II	III	I	IV
(4)	III	II	IV	I

12. 1932 साली भारतीय उद्योजकांनी पहिली विमान कंपनी सुरु केली :

अ. इंडियन नॅशनल एअरवेज

ब. टाटा एअरवेज लि.

क. इम्पिरिअल एअरवेज

ड. इंडियन ट्रान्स-कॉन्टिनेन्टल एअरवेज लि.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त क आणि ड

(3) फक्त ब (4) फक्त अ

The first Aviation Company that was started in 1932 by an Indian Industrialist was :

a. Indian National Airways

b. Tata Airways Ltd.

c. Imperial Airways

d. Indian Trans-Continental Airways Ltd.

Answer Options :

(1) Only a and b (2) Only c and d

(3) Only b (4) Only a

---

13. "देशाची खरी उन्नती व्हावयाची असेल तर प्रथम उन्नत धर्माचा प्रसार झाला पाहिजे. जोपर्यंत धर्मजागृती होत नाही तोपर्यंत खरे यश मिळणार नाही." असे यांचे मत होते

अ. डॉ. भांडारकर गो.ग.

ब. न्यायमूर्ती रानडे

क. न्यायमूर्ती तेलंग

ड. डॉ. आत्माराम पांडुरंग तर्खडकर

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ड (2) फक्त अ आणि ब

(3) फक्त ड (4) फक्त अ

"For realistic progress of the nation, progressive religion should be spread out. As long as religious awareness is happening, till then realistic success is not achieved." This opinion was of

a. Dr. Bhandarkar G.G.

b. Justice Ranade

c. Justice Telang

d. Dr. Atmaram Pandurang Turkhadkar

Answer Options :

(1) Only a and d (2) Only a and b

(3) Only d (4) Only a

www.reliableacademy.com 9222333999

14. नारायण मेघाजी लोखंडे यांनी कोणत्या वृत्तपत्रातून कामगारांच्या प्रश्नांना वाचा फोडली ?

(1) समाचार चंद्रीका (2) प्रभाकर

(3) दीनबंधू (4) ज्ञानप्रकाश

Narayan Meghaji Lokhande presented the questions of workers in which of the following newspapers ?

(1) Samachar Chandrika (2) Prabhakar

(3) Deenbandhu (4) Dnyanprakash

---

15. खालील जोड्या लावा :

अ.	पंडीता रमाबाई	I.	'स्त्री-पुरुष तुलना' ग्रंथ
ब.	रमाबाई रानडे	II.	निराश्रीत सेवासदनाची स्थापना
क.	ताराबाई शिंदे	III.	शारदा सदन ची स्थापना
ड.	जनाक्का शिंदे	IV.	'हिंदू लेडीज सोशल क्लब' ची स्थापना

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	II	III	IV	I
(2)	I	IV	III	II
(3)	III	IV	I	II
(4)	IV	II	III	I

Match the following :

a.	Pandita Ramabai	I.	'Stree-Purush Tulana' Book
b.	Ramabai Ranade	II.	Establishment of Nirashrit Seva Sadan
c.	Tarabai Shinde	III.	Establishment of Sharada Sadan
d.	Janakka Shinde	IV.	Establishment of 'Hindu Ladies Social Club'

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	II	III	IV	I
(2)	I	IV	III	II
(3)	III	IV	I	II
(4)	IV	II	III	I

---

16. इ.स. 1849 मध्ये मुंबई येथे स्थापन झालेल्या परमहंस सभेचा खालीलपैकी कोणत्या सुधारणावर भर होता ?

अ. विधवा पुनर्विवाह ब. स्त्री शिक्षण

क. जाती बंधने तोडणे ड. मूर्तीपूजा मान्य

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त क (4) फक्त अ, क आणि ड

Paramhans Sabha was established at Mumbai in 1849 and gave the emphasis on the following reforms :

a. Widow Remarriage b. Women's Education

c. Break the Caste Barrier d. Acceptance of Idol Worship

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only a and b (2) Only b and c

(3) Only c (4) Only a, c and d

www.eklavyaacademy.com 9222333999

17. भारतीय कामगार वर्गाचा उदय व कामगार चळवळ याविषयी जोड्या लावा :

अ.	नारायण मेघाजी लोखंडे	I.	ऑल इंडिया ट्रेड युनियन काँग्रेसचे पहिले अध्यक्ष
ब.	महात्मा गांधी	II.	मद्रास लेबर युनियन या कामगार संघटनेची स्थापना
क.	बी.पी. वाडिया	III.	अहमदाबाद टेक्सटाईल लेबर असोशिएशनची स्थापना
ड.	लाला लाजपतराय	IV.	दीनबंधू वृत्तपत्रातून कामगारांचे प्रश्न मांडले

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	IV	III	II	I
(2)	III	IV	I	II
(3)	II	I	IV	III
(4)	IV	I	II	III

Match the following regarding and emergence of Indian workers and Labour movement :

a.	Narayan Meghaji Lokhande	I.	First President of All India Trade Union Congress
b.	Mahatma Gandhi	II.	Establishment of Madras Labour Union
c.	B.P. Wadia	III.	Establishment of Ahmedabad Textile Labour Association
d.	Lala Lajpat Rai	IV.	Placed the problems of labour through Deenbandhu newspaper

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	IV	III	II	I
(2)	III	IV	I	II
(3)	II	I	IV	III
(4)	IV	I	II	III

www.reliableacademy.com 9222333999

18. वसाहतवादाचे भारतीयांच्या जीवनावर झालेले परिणामा संबंधीत खालील विचार/विधान कोणी मांडले ?

अ. हिंदुस्थानची लक्ष्मी दर्यापार जाऊ लागली.

ब. आर्थिक निःसारणामुळे जगातील सर्वात समृद्ध भारत देशास दरिद्री बनवले आहे.

क. भारताचे आर्थिक शोषण हे खंडणीसारखे आहे.

ड. हाती तलवार धरून आपल्या व्यापाराची व्यवस्था लावण्याची वेळ आली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	रमेश चंद्र दत्त	न्यायमूर्ती रानडे	सर जॉर्ज ऑक्झेंडन	लोकहितवादी गोपाळ हरि देशमुख
(2)	न्यायमूर्ती रानडे	सर जॉर्ज ऑक्झेंडन	रमेश चंद्र दत्त	लोकहितवादी गोपाळ हरि देशमुख
(3)	लोकहितवादी गोपाळ हरि देशमुख	रमेश चंद्र दत्त	न्यायमूर्ती रानडे	सर जॉर्ज ऑक्झेंडन
(4)	न्यायमूर्ती रानडे	लोकहितवादी गोपाळ हरि देशमुख	सर जॉर्ज ऑक्झेंडन	रमेश चंद्र दत्त

Who made the following thoughts/statements regarding the effects of colonialism on Indians ?

a. Indian economy ran overseas.

b. Due to economic abstraction, world known enriched India became poverty stricken.

c. An exploitation of Indian economy is like Ransom.

d. By taking sword in hand it is time to manage our business.

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	Ramesh Chandra Dutt	Justice Ranade	Sir George Oxenden	Lokhitwadi Gopal Hari Deshmukh
(2)	Justice Ranade	Sir George Oxenden	Ramesh Chandra Dutt	Lokhitwadi Gopal Hari Deshmukh
(3)	Lokhitwadi Gopal Hari Deshmukh	Ramesh Chandra Dutt	Justice Ranade	Sir George Oxenden
(4)	Justice Ranade	Lokhitwadi Gopal Hari Deshmukh	Sir George Oxenden	Ramesh Chandra Dutt

19. दादाभाई नौरोजींच्या मते, '________ ________ चे निःसारण होते, परंतु तेच जर भारतात गुंतवले असते, तर मोठ्या प्रमाणात आर्थिक विकास पहावयास मिळाला असता.' गाळलेल्या जागा खालीलपैकी योग्य पर्यायाने भरा.

(1) हस्तोद्योग उत्पादन (2) भारतीय चलन

(3) कापसाचे संपुर्ण उत्पादन (4) संभाव्य अधिशेष

According to Dadabhai Naoroji, 'What was being drained out was ________ ________, that could generate more economic development if invested in India.' Fill in the blanks with the given right option.

(1) Handicraft production (2) Indian currency

(3) Entire cotton production (4) Potential surplus

20. ब्रिटिश काळात शेतीच्या व्यापारीकरणामुळे पुढीलपैकी कोणत्या पिकाच्या उत्पादनात वाढ झाली ?

अ. चहा, गहू
ब. ऊस, कापूस
क. ताग, नीळ
ड. तंबाखू, अफू

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब
(2) फक्त अ, क आणि ड
(3) फक्त ब, क आणि ड
(4) वरील सर्व बरोबर आहेत

Which of the following crops production increased due to commercialization of agriculture during British Period ?

a. Tea, Wheat
b. Sugarcane, Cotton
c. Jute, Indigo
d. Tobacco, Opium

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only a and b
(2) Only a, c and d
(3) Only b, c and d
(4) All of the above

---

21. पंडिता रमाबाईंना ब्रिटिश सरकारने कोणता किताब दिला होता ?

(1) कैसर-ए-हिंद
(2) कैसर-ए-हिंदू
(3) कैसर-ए-लेडी
(4) इंडियन सुपर लेडी

Which award was given to Pandita Ramabai by the British Government ?

(1) Kaisar-e-Hind
(2) Kaisar-e-Hindu
(3) Kaisar-e-Lady
(4) Indian Super Lady

---

22. आदीवासी शेतकऱ्यांच्या क्रांतीचा पहिला नायक कोण होता ?

अ. बाबा भांड
ब. बिजनिया
क. कजर सिंग
ड. तंट्या भिल्ल

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब
(2) फक्त क आणि ड
(3) फक्त ब
(4) फक्त ड

Who was the first leader of the revolution of native for farmers ?

a. Baba Bhand
b. Bijania
c. Kajara Singh
d. Tantya Bhilla

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only a and b
(2) Only c and d
(3) Only b
(4) Only d

---

23. नागरी उठावांची सुरुवात खालीलपैकी कोणत्या प्रदेशांतून झाली ?

(1) पंजाब आणि सिंध
(2) महाराष्ट्र आणि कर्नाटक
(3) आंध्र प्रदेश आणि ओरिसा
(4) बंगाल आणि बिहार

The Civil Rebellion began from which of the following regions ?

(1) Punjab and Sindh
(2) Maharashtra and Karnataka
(3) Andhra Pradesh and Orissa
(4) Bengal and Bihar

---

www.reliableacademy.com 9922333999

24. खालील विवरणावरून स्त्री मुक्तीसाठी कोणी कार्य केले, ते ओळखा :

अ. 'शारदा' या लोकप्रिय नाटकात बालविवाहाचा प्रश्न मांडला.

ब. हंटर कमिशनपुढे स्त्री शिक्षणाची स्थिती आकडेवारीसह प्रभावीपणे मांडली.

क. विधवा स्त्रीयांच्यासाठी 'शारदाश्रम' ही संस्था स्थापन केली.

ड. 'माझे पुराण' हे आत्मचरित्र लिहिले.

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	पंडिता रमाबाई	गोविंद बल्लाळ	आनंदीबाई कर्वे	रमाबाई रानडे
(2)	रमाबाई रानडे	आनंदीबाई कर्वे	पंडिता रमाबाई	गोविंद बल्लाळ
(3)	विद्याबेन निळकंठ	रमाबाई रानडे	आनंदीबाई कर्वे	गोविंद बल्लाळ
(4)	गोविंद बल्लाळ	पंडिता रमाबाई	रमाबाई रानडे	आनंदीबाई कर्वे

Identify the following people who have done work for emancipation of women :

a. The problem of child marriage was placed in the famous Drama : 'Sharda'.

b. Before the Hunter Commission, the condition of women's education was placed in numerical data.

c. 'Shardashram' was established for widows.

d. 'Maze Puran' an autobiography was written.

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	Pandita Ramabai	Govind Ballal	Anandibai Karve	Ramabai Ranade
(2)	Ramabai Ranade	Anandibai Karve	Pandita Ramabai	Govind Ballal
(3)	Vidhyaben Nilkanth	Ramabai Ranade	Anandibai Karve	Govind Ballal
(4)	Govind Ballal	Pandita Ramabai	Ramabai Ranade	Ànandibai Karve

---

25. 1857 च्या उठावाविषयी खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहे ?

अ. भोरचे पंतसचिव चिमणाजी रघुनाथ (प्रथम) यांनी रंगो बापूजी गुप्ते यांना विश्वासघाताने इंग्रजांच्या हवाली केले.

ब. नागपूरच्या भोसले घराण्यातील राणी बाकाबाई यांनी बंडवाल्यांना पाठिंबा दिला.

क. कोल्हापूरच्या छत्रपतींच्या घराण्यातील चिमासाहेब उठावात सामील झाले.

ड. रंगो बापूजी गुप्तेचे चिरंजीव सीतारामपंत व सावंतवाडीचे रामजी शिरसाळ यांनीही उठाव केला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि क (2) फक्त ब, क आणि ड

(3) फक्त अ, क आणि ड (4) फक्त क आणि ड

Which of the following statements are true regarding the Revolt of 1857 ?

a. With treacherous attitude Pant Sachiv of Bhor Chimnaji Raghunath (first) tendered Rango Bapuji Gupte to Britishers.

b. Rani Bakabai of Nagpur Bhosale Dynasty supported the revolters.

c. Chimasaheb of Kolhapur Chhatrapati Dynasty participated in revolt.

d. Son of Rango Bapuji Gupte Sitarampant and Ramji Shirsal of Sawantwadi also participated in the Revolt.

Answer Options :

(1) Only a and c (2) Only b, c and d

(3) Only a, c and d (4) Only c and d

26. भारतातील सर्वात लांब राष्ट्रीय महामार्ग __________ आहे.

(1) NH 44 (2) NH 01 (3) NH 48 (4) NH 06

The longest National Highway in India is __________ .

(1) NH 44 (2) NH 01 (3) NH 48 (4) NH 06

---

27. औद्योगिक विभाग आणि औद्योगिक क्षेत्र यांच्या जोड्या लावा :

अ.	नाशिक	I.	बुटीबोरी
ब.	कोल्हापूर	II.	शेंद्रा
क.	नागपूर	III.	विंचूर
ड.	औरंगाबाद	IV.	हुपरी

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	IV	III	II	I
(2)	III	I	II	IV
(3)	III	I	IV	II
(4)	III	IV	I	II

Match the Industrial Regions and Industrial Areas :

a.	Nashik	I.	Butibori
b.	Kolhapur	II.	Shendra
c.	Nagpur	III.	Vinchur
d.	Aurangabad	IV.	Hupari

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	IV	III	II	I
(2)	III	I	II	IV
(3)	III	I	IV	II
(4)	III	IV	I	II

www.reliableacademy.com 9222333999

28. औरंगाबाद औद्योगिक शहराची ठळक वैशिष्ट्ये :

अ. सुनियोजित आणि हरितपट्टेयुक्त स्मार्ट शहर.

ब. AURIC हे संक्षिप्त रूप आहे.

क. प्रकल्पातील एकुण गुंतवणुक 1,000 कोटी रुपये.

ड. दिल्ली-मुंबई औद्योगिक पट्ट्याचा (कॉरिडॉरचा) भाग आहे.

अचूक पर्याय निवडा :

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि ब

(3) फक्त अ, ब आणि क (4) फक्त अ, ब आणि ड

The salient features of Aurangabad Industrial City :

a. Well-planned and greenfield smart city.

b. The abbreviation is AURIC.

c. The total investment will be ₹ 1,000 crs.

d. It is a part of Delhi-Mumbai industrial corridor.

Choose the correct option :

Answer Options :

(1) Only a (2) Only a and b

(3) Only a, b and c (4) Only a, b and d

---

29. सन 1981 ते 2011 या कालावधीतील भारतीय लोकसंख्या वाढ आणि काल सापेक्ष बदल कोणती लोकसंख्या संक्रमण अवस्था दर्शविते ?

(1) उच्च लोकसंख्या वाढीचा कालावधी, तरीही घटता कल

(2) जलद लोकसंख्या वाढीचा कालावधी

(3) लोकसंख्या वाढीतील सातत्य

(4) स्थिर लोकसंख्या कालावधी

India's population growth and temporal changes during 1981 to 2011 indicates the population transition stage of

(1) Period of High growth with declining trend

(2) Period of Rapid growth

(3) Period of Steady growth

(4) Period of Stagnant growth

---

30. भारतीय मूलभूत रस्ते सांख्यिकी, 2017 नुसार भारतातील कोणते राज्य राष्ट्रीय महामार्गाच्या लांबीमध्ये दुसऱ्या क्रमांकाचे राज्य आहे ?

(1) महाराष्ट्र (2) राजस्थान

(3) मध्य प्रदेश (4) उत्तर प्रदेश

Which State of India accounted for the second rank in National Highway length as per report of Basic Road Statistics of India, 2017 ?

(1) Maharashtra (2) Rajasthan

(3) Madhya Pradesh (4) Uttar Pradesh

31. खालीलपैकी कोणता प्रदेश भारतातील उच्च भूकंप तीव्रता विभाग दर्शवितो ?

(1) द्विपकल्पीय विभाग

(2) काश्मिर ते आसामपर्यंतचा हिमालयीन विभाग

(3) मध्य विभाग

(4) गंगेचे मैदान

Which one of the following regions indicates the example of high intensity zone of earthquake in India ?

(1) The Zone of Peninsula

(2) Himalayan Belt from Kashmir to Assam

(3) Central Zone

(4) Ganga Plain

---

32. 2011 च्या जनगणनेप्रमाणे महाराष्ट्रातील नागरीकरणाबाबत कोणते/कोणती वाक्य ***चुकीचे*** आहे/आहेत ?

अ. नागरी लोकसंख्येची टक्केवारी 45·23 आहे.

ब. महाराष्ट्राचा नागरी लोकसंख्येत तीसरा क्रमांक लागतो.

क. महाराष्ट्राची नागरी लोकसंख्या 5,08,27,500 इतकी आहे.

ड. महाराष्ट्रातील नंदुरबार जिल्हयाची नागरीकरणाची पातळी सर्वात कमी आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब

(2) फक्त क

(3) फक्त अ आणि क

(4) फक्त ड

As per 2011 Census, which sentences is/are ***false*** for urbanization in Maharashtra ?

a. The percentage of urban population is 45·23.

b. Maharashtra stands third in urban population.

c. Urban population of Maharashtra is 5,08,27,500.

d. The lowest urbanization level is in the Nandurbar district of Maharashtra.

Answer Options :

(1) Only a and b

(2) Only c

(3) Only a and c

(4) Only d

www.reliableacademy.com 9223333999

33. महाराष्ट्रातील जलसिंचन योजना व त्यांचे जिल्हे यांच्या योग्य जोड्या लावा :

	जिल्हा		*जलसिंचन योजना*
अ.	सातारा	I.	मुकणे
ब.	नाशिक	II.	विष्णुपुरी
क.	नांदेड	III.	कण्हेर
ड.	यवतमाळ	IV.	बेंबला

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	II	III	IV	I
(2)	III	I	II	IV
(3)	III	IV	I	II
(4)	IV	II	III	I

Match the correct pairs of Irrigation Schemes and Districts in Maharashtra :

	District		*Irrigation Scheme*
a.	Satara	I.	Mukane
b.	Nashik	II.	Vishnupuri
c.	Nanded	III.	Kanher
d.	Yavatmal	IV.	Bembala

Answer Options :

	a	b	c	d
(1)	II	III	IV	I
(2)	III	I	II	IV
(3)	III	IV	I	II
(4)	IV	II	III	I

34. भारतातील नैसर्गिक वायु आणि खनिज तेल उत्पादक राज्य म्हणजे ________.

(1) केरळ (2) हिमाचल प्रदेश

(3) गोवा (4) आसाम

The State which produces natural gas and mineral oil in India is ________.

(1) Kerala (2) Himachal Pradesh

(3) Goa (4) Assam

www.reliableacademy.com 9222333999

35. खालीलपैकी कोणता पर्याय गोदावरी नदीच्या उपनद्यांचा लांबीनुसार चढता क्रम दर्शवितो ?

(1) प्राणहिता, प्रवरा, वर्धा, मांजरा

(2) मांजरा, वर्धा, प्रवरा, प्राणहिता

(3) प्राणहिता, वर्धा, प्रवरा, मांजरा

(4) मांजरा, प्रवरा, वर्धा, प्राणहिता

Which of the following options shows the correct ascending order by length of the tributaries of Godavari river ?

(1) Pranhita, Pravara, Wardha, Manjra

(2) Manjra, Wardha, Pravara, Pranhita

(3) Pranhita, Wardha, Pravara, Manjra

(4) Manjra, Pravara, Wardha, Pranhita

---

36. मृदा निर्मितीवर आधारित, महाराष्ट्राच्या मृदा वर्गीकरणाचा सखोल आणि शास्त्रीय अभ्यास सर्वप्रथम सन 1938 मध्ये कोणी केला ?

(1) डॉ. डी. स्मिथ (2) डॉ. केलॉग आणि डॉ. थॉर्प

(3) डॉ. डॉक्युचेव्ह (4) डॉ. बसू आणि डॉ. शिरुर

On the basis of soil formation, the first detailed and scientific soil classification of Maharashtra was done in 1938 by :

(1) Dr. D. Smith (2) Dr. Kellogg and Dr. Thorp

(3) Dr. Dokuchaev (4) Dr. Basu and Dr. Shirur

---

37. महाराष्ट्रातील कोंकण प्रादेशिक विभागातील 'मध्य कोंकण' मध्ये समाविष्ट होणाऱ्या खाड्या कोणत्या ?

(1) देवगड, आचरा आणि कर्ली खाडी

(2) राजापूरी, बाणकोट आणि केळशी खाडी

(3) धरमतर, कालावल आणि तेरेखोल खाडी

(4) डहाणू, वसई आणि दातिवरे खाडी

Which creeks are included in the 'Central Konkan' of Maharashtra's Konkan Regional Division ?

(1) Deogarh, Achara and Karli creeks

(2) Rajapuri, Bankot and Kelshi creeks

(3) Dharamtar, Kalawal and Terekhol creeks

(4) Dahanu, Vasai and Datiware creeks

www.reliableacademy.com 9922333999

38. लक्षद्वीप आणि मिनिकॉय बेटे विभक्त झाली आहेत

(1) आठ अंश चॅनल मुळे (2) नऊ अंश चॅनल मुळे

(3) दहा अंश चॅनल मुळे (4) शून्य अंश चॅनल मुळे

The Laccadive islands and Minicoy islands are separated by

(1) Eight Degree Channel (2) Nine Degree Channel

(3) Ten Degree Channel (4) Zero Degree Channel

---

39. जी.टी. त्रिवार्था यांच्या हवामान वर्गीकरणानुसार, पश्चिम किनारपट्टीवरील मैदानी भाग आणि त्रिपुरा राज्यात खालीलपैकी कोणत्या प्रकारचे हवामान आहे ?

(1) पर्वतीय आर्द्र हवामान

(2) उष्ण कटिबंधीय शुष्क हवामान

(3) उष्ण कटिबंधीय पावसाळी (मान्सून) हवामान

(4) उपोष्ण कटिबंधीय आर्द्र हवामान

As per G.T. Trewartha's climate classification, Western Coastal Plain and Tripura State exhibit which of the following types of climate ?

(1) Humid Mountain Climate

(2) Tropical Arid Climate

(3) Tropical Monsoon Climate

(4) Humid Sub-tropical Climate

---

40. महाराष्ट्रात नैऋत्य मोसमी वाऱ्यापासून मिळणाऱ्या पावसाची टक्केवारी खालीलपैकी किती आहे ?

(1) 58% (2) 65%

(3) 85% (4) 95%

Which of the following percentage indicates the proportion of rain received in Maharashtra from North-Western monsoon ?

(1) 58% (2) 65%

(3) 85% (4) 95%

www.reliableacademy.com 9222333999

41. 1995 मध्ये बँक ग्राहकांच्या विवादांचे स्वस्त आणि जलद निपटारा करण्यासाठी ________ सुरु करण्यात आली.

(1) विवेकपूर्ण नियम

(2) ग्राहक सेवा समिती

(3) बँकिंग लोकपाल योजना

(4) आंतरराष्ट्रीय लेखा पद्धति

____________ was introduced in 1995 for inexpensive and speedy settlement of bank customer disputes.

(1) Prudential Norms

(2) Customer Service Committee

(3) Banking Ombudsman Scheme

(4) International Accounting Practices

---

42. खालील विधाने विचारात घ्या.

अ. स्वातंत्र्यानंतर, भारत सरकारने ऑगस्ट 1948 मध्ये राष्ट्रीय उत्पन्न समितीची नियुक्ती केली.

ब. या समितीमध्ये प्रा. पी.सी. महालनोबिस, प्रा. डी.आर. गाडगीळ आणि प्रा. व्ही.के.आर.व्ही. राव यांचा समावेश होता.

क. राष्ट्रीय उत्पन्न समितीचा पहिला अहवाल 1951 मध्ये आणि अंतिम अहवाल 1954 मध्ये आला.

वर दिलेल्या विधानांपैकी कोणते विधान/कोणती विधाने ***चुकीची*** आहे/आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि ब

(3) फक्त अ आणि क (4) फक्त ब आणि क

Consider the following statements :

a. After Independence, the Government of India appointed the National Income Committee in August, 1948.

b. The committee consisted of Prof. P.C. Mahalanobis, Prof. D.R. Gadgil and Prof. V.K.R.V. Rao.

c. The first report of the National Income Committee appeared in 1951 and the final report in 1954.

Which of the statements given above is/are ***incorrect*** ?

Answer Options :

(1) Only a (2) Only a and b

(3) Only a and c (4) Only b and c

---

www.mahaacademy.com 9222333999

43. ग्रामीण भागातील शेती आणि संबंधीत उपक्रमांना प्रोत्साहन देण्यासाठी कर्जपुरवठा करणारी __________ ही शिखर संस्था आहे.

(1) रिझर्व बँक

(2) स्टेट बँक ऑफ इंडिया

(3) नाबार्ड

(4) वरील सर्व

____________ is the apex organisation to provide credit for the promotion of agriculture and allied activities in rural areas.

(1) Reserve Bank

(2) State Bank of India

(3) NABARD

(4) All of the above

---

44. केंद्रीय अर्थसंकल्प 2021 – 22 मध्ये केंद्र सरकारच्या उत्पन्नाचा सर्वात मोठा स्रोत कोणता आहे ?

(1) वस्तू आणि सेवा कर

(2) कर्ज घेणे आणि इतर दायित्वे

(3) प्राप्तीकर

(4) कॉर्पोरेट कर

What is the biggest source of income for the Central Government in the Union Budget 2021 – 22 ?

(1) GST

(2) Borrowing and other liabilities

(3) Income Tax

(4) Corporate Tax

---

45. 2011 च्या जनगणनेनुसार देशातील लोकसंख्येची घनता _________ आहे.

(1) 117 प्रति चौ. कि.मी. (2) 157 प्रति चौ. कि.मी.

(3) 282 प्रति चौ. कि.मी. (4) 382 प्रति चौ. कि.मी.

According to the 2011 Census, the density of population in the country is _________.

(1) 117 per sq. km. (2) 157 per sq. km.

(3) 282 per sq. km. (4) 382 per sq. km.

www.reliableacademy.com 9222333999

46. भारतातील लोकसंख्येची गुणात्मक वैशिष्ट्ये व शहरीकरणासंदर्भात कोणते विधान बरोबर ***नाही*** ?

(1) दरडोई उत्पन्नातील वाढ व शहरीकरण यांचा सकारात्मक संबंध आहे.

(2) शहरीकरण व रोजगारवाढ यांच्यात सहसंबंध नाही.

(3) शहरीकरणासोबत लोकांच्या रहाणीमानाच्या दर्जात वाढ होते.

(4) शहरीकरण व दारिद्र्यरेषेखालील लोकसंख्या यांच्यात नकारात्मक संबंध आहे.

Which of the following statements is ***not*** correct regarding qualitative characteristics of India's population and urbanisation ?

(1) There is positive co-relation between per capital income and urbanisation.

(2) There is no co-relation between urbanisation and employment.

(3) There is increase in standard of living with urbanisation.

(4) There is negative relationship between urbanisation and population below poverty line.

---

47. भारतीय व्यापारी बँक प्रणालीमधे खालीलपैकी बाजारपेठेचा कोणता भाग हा वृद्धीकारक व नफा मिळवून देणारा आहे ?

(1) म्युच्युअल फंड (2) मोबाईल बँकिंग

(3) रिटेल बँकिंग (4) इंटरनेट बँकिंग

Which of the following market segments is growth and profit oriented in the Indian Commercial Banking System ?

(1) Mutual Funds (2) Mobile Banking

(3) Retail Banking (4) Internet Banking

---

48. भारतीय शेतीतील उत्पादकता प्रामुख्याने दोन बाबींवर अवलंबून आहे. त्या म्हणजे :

अ. तांत्रिक घटक ब. मनुष्यबळ

क. संस्थात्मक घटक ड. सिंचन सुविधा

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि क (2) फक्त अ आणि ड

(3) फक्त अ आणि ब (4) फक्त क आणि ड

Productivity in Indian agriculture is mainly dependent on two sets of factors. Those are :

a. Technological Factors b. Human Resource

c. Institutional Factors d. Irrigation Facilities

Answer Options :

(1) Only a and c (2) Only a and d

(3) Only a and b (4) Only c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9422333999

49. खालीलपैकी वित्तीय जबाबदारी आणि अंदाजपत्रक व्यवस्थापन कायदा, 2003 ची कोणती उद्दिष्टे/उद्दिष्ट्ये आहे/आहेत ?
अ. कालबद्ध कार्यक्रमांतर्गत सरकारी कर्जावर मर्यादा निश्चित करणे.
ब. महसुली तुट शुन्य गाठणे आणि वित्तीय तुट कमी करणे.
क. दीर्घकालीन समष्टी आर्थिक स्थिरता सुनिश्चित करण्यासाठी शासनाला जबाबदार बनविणे.
ड. शासनाच्या आर्थिक कामकाजात पारदर्शकता सुधारणे.
पर्यायी उत्तरे :
(1) वरीलपैकी एकही नाही (2) वरीलपैकी सर्व
(3) फक्त अ आणि ब (4) फक्त क आणि ड
Which of the following is/are the objectives of Fiscal Responsibility and Budget Management Act, 2003 ?
a. To set limits on government borrowings under a time-bound programme.
b. To achieve zero revenue deficit and bring down fiscal deficits.
c. To make the government responsible for ensuring long term macroeconomic stability.
d. Improving transparency in the fiscal operations of the government.
Answer Options :
(1) None of the above (2) All of the above
(3) Only a and b (4) Only c and d

---

50. भारतातील विशेष आर्थिक क्षेत्रांचे खालीलपैकी कोणते महत्वाचे उद्दिष्टे *नाही* ?
(1) जादा आर्थिक क्रिया कलापांची निर्मिती
(2) निर्यातीला प्रोत्साहन
(3) शेतीचा विकास
(4) रोजगार निर्मिती
Which of the following is ***not*** an important objective of Special Economic Zones in India ?
(1) Generation of additional economic activity
(2) Promotion of export
(3) Development of agriculture
(4) Creation of employment

---

51. बालमृत्युदर हा दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील एक वर्षाच्या कालावधीत 1000 जिवंत जन्मामागे ________ वया खालील मुलांच्या मृत्यूंची संख्या आहे.
(1) एक वर्ष (2) एक महिना (3) एक आठवडा (4) एक दिवस
The infant mortality rate is the number of deaths of children under ________ of age in a given geographical area during a given year, per 1000 live births.
(1) One year (2) One month (3) One week (4) One day

---

52. मुख्य आर्थिक सल्लागार कृष्णमुर्ती सुब्रमण्यम (आर्थिक सर्वेक्षण 2020-21) यांच्या मते आर्थिक पुनप्राप्तीचे स्वरूप कसे असु शकते ?
(1) U-आकाराचे (2) S-आकाराचे (3) V-आकाराचे (4) Z-आकाराचे
According to Chief Economic Advisor Krishnamurthy Subramaniam (Economic Survey 2020-21), what may be the shape of Economic recovery ?
(1) U-shape (2) S-shape (3) V-shape (4) Z-shape

53. भारताच्या केंद्रीय अर्थसंकल्प, 2020 नुसार करपात्र उत्पन्नासाठी आयकर दरपातळी किती टक्यांपर्यंत आहे ?
(1) 5% ते 25% (2) 5% ते 35% (3) 5% ते 30% (4) 5% ते 20%

What is the range of tax rates for taxable income as per the Union Budget, 2020 of India ?
(1) 5% to 25% (2) 5% to 35% (3) 5% to 30% (4) 5% to 20%

---

54. खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
अ. भारतात कौटुंबिक क्षेत्राला पूरविली जाणारी वीज जगात सर्वात स्वस्त आहे.
ब. भारतातील उद्योगांचा विजेचा दर जगात सर्वात जास्त आहे.
क. भारतातील वीज वितरणाचा खर्च परतावा समाधानकारक आहे.

पर्यायी उत्तरे :
(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क
(3) फक्त अ आणि क (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following statements are correct ?
a. The price of electricity for Indian households is lowest in the world.
b. The price of electricity for Indian industries is highest in the world.
c. Cost recovery in distribution of power is satisfactory in India.

Answer Options :
(1) Only a and b (2) Only b and c
(3) Only a and c (4) None of the above

---

55. खालील विधाने विचारात घ्या.
अ. आंतरराष्ट्रीय व्यापार हा देश-देशातील वस्तु आणि सेवांच्या किंमती मधील फरकांवर आधारित असतो.
ब. व्यापाराच्या अटी वस्तुच्या निर्यात आणि आयातीच्या विनिमय गुणोत्तर किंवा त्याच्या किंमतीच्या गुणोत्तरच्या संदर्भात घेतात.
क. आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील व्यवहारशेषाच्या नोंदी दुहेरी नोंद पद्धतीने केल्या जातात.
वर दिलेल्या विधान/विधानांपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :
(1) वरील सर्व (2) फक्त अ
(3) फक्त क (4) फक्त अ आणि ब

Consider the following statements :
a. International trade is based on differences in prices of goods and services from country to country.
b. The terms of trade refer to the exchange ratio of export and import goods or their price ratio.
c. The Balance of Payments record in International Trade is maintained in a standard double entry book-keeping method.
Which of the statements given above is/are correct ?

Answer Options :
(1) All of the above (2) Only a
(3) Only c (4) Only a and b

---

56. 0·025 इलेक्ट्रॉन व्होल्ट ऊर्जा असलेला न्यूट्रॉन म्हणजे __________.

(1) औष्णिक न्यूट्रॉन (2) एपिथर्मल न्यूट्रॉन

(3) वेगवान न्यूट्रॉन (4) मंद न्यूट्रॉन

A neutron having energy of 0·025 eV is a/an __________ .

(1) Thermal neutron (2) Epithermal neutron

(3) Fast neutron (4) Slow neutron

---

57. कमी तापमानाच्या वस्तूतून उच्च तापमानावरील वस्तूत, उष्णता स्थानांतरण __________.

(1) अशक्य आहे

(2) दोन्ही वस्तू संपर्कात ठेवून शक्य आहे

(3) काही बाह्य कार्य करुन ते शक्य आहे

(4) यापैकी नाही

Transfer of heat from a body at low temperature to a body at higher temperature is __________ .

(1) impossible

(2) possible by keeping both the bodies in contact

(3) possible by doing some external work

(4) None of the above

---

58. ध्वनीची कमीतकमी श्रवणीय वारंवारता म्हणजे

(1) श्रवणक्षमतेची आरंभ तीव्रता

(2) ध्वनी श्रवणक्षमतेची न्यूनतम मर्यादा

(3) ध्वनी श्रवणक्षमतेची उच्चतम मर्यादा

(4) वरीलपैकी नाही

The minimum audible frequency of sound means

(1) threshold intensity of audibility

(2) lower pitch limit of audibility

(3) upper pitch limit of audibility

(4) None of the above

---

59. हिरा __________ आहे.

(1) धात्विक स्फटिक (2) सहसंयुजी स्फटिक

(3) आयनी स्फटिक (4) रेणू स्फटिक

Diamond is a __________ .

(1) Metallic Crystal (2) Covalent Crystal

(3) Ionic Crystal (4) Molecular Crystal

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

60. __________ मिश्र धातुचे, उच्च सामर्थ्य ते वजन गुणोत्तर प्रामुख्याने विमान आणि ऑटोमोबाईल उद्योगांमध्ये वापर करण्याची शिफारस करतात.

(1) हलक्या स्टिलच्या (2) हलक्या टिटॅनिअमच्या

(3) हलक्या तांब्याच्या (4) हलक्या ॲल्युमिनियमच्या

The high strength-to-weight ratio of __________ alloy mainly recommends their use in aircraft and automobile industries.

(1) light steel (2) light titanium

(3) light copper (4) light aluminium

61. खालच्या वातावरणात हायड्रोकार्बन आणि नायट्रोजन ऑक्साइड ह्यामध्ये अभिक्रिया होऊन धूहार तयार होतो. ह्याच अन्योन्यक्रियेत __________ हे दुय्यम उत्पाद असतात.

(1) फक्त ओझोन आणि अल्डिहाइड

(2) फक्त अल्डिहाइड आणि किटोन

(3) फक्त अल्डिहाइड, किटोन, परॉक्सिॲसिल नायट्रेट

(4) ओझोन, अल्डिहाइड, किटोन, परॉक्सिॲसिल नायट्रेट

In lower atmosphere, smog is formed by the reaction between hydrocarbon and nitrogen oxide. This interaction produces __________ as secondary pollutants.

(1) only ozone and aldehydes

(2) only aldehydes and ketones

(3) only aldehydes, ketones, peroxyacyl nitrate

(4) ozone, aldehydes, ketones, peroxyacyl nitrate

62. अमीबा हा प्रोटोझुअन प्राणी आहे कारण

अ. एक पेशीय प्राणी ज्यामध्ये उती आणि अवयव नाहीत.

ब. सर्व प्राण्यांमध्ये प्राचीन व सामान्य प्राणी.

क. छद्मपादाचा वापर हालचालीसाठी करतो.

ड. अंगावर छीद्रे असलेला प्राणी.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि क

(3) फक्त अ, ब आणि क (4) फक्त क आणि ड

Amoeba is a protozoan animal because

a. it is a cellular animal without tissues and organs.

b. it is the simplest and most primitive of all animals.

c. pseudopodia is present for locomotion.

d. it is a pore-bearing animal.

Which of the statement/s given above is/are correct ?

(1) Only a (2) Only a and c

(3) Only a, b and c (4) Only c and d

63. खालीलपैकी कोणती जोडी/जोड्या वन्यप्राण्यांची नावे आणि वैज्ञानिक नावे या संदर्भात बरोबर आहे/आहेत ?

अ. आशियायी सिंह — *पँन्थेरा लिओ परसीका*

ब. पट्टेरी वाघ — *पँन्थेरा टायग्रीस*

क. भारतीय गेंडा — *रायनोसिरस युनिकोरनीस*

ड. थामीन हरिण — *सरव्स ईलदी*

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त ब आणि क
(2) फक्त क आणि ड
(3) फक्त अ आणि क
(4) वरीलपैकी सर्व

Choose the correct pair/pairs of the animal/animals and their scientific name/names ?

a. Asiatic lion — *Panthera leo persica*

b. Royal Bengal Tiger — *Panthera tigris*

c. Indian Rhinoceros — *Rhinoceros unicornis*

d. Thamin Deer — *Cervus eldi*

Answer Options :

(1) Only b and c
(2) Only c and d
(3) Only a and c
(4) All of the above

64. खालीलपैकी कोणत्या प्राणी समुहाने/समुहांनी प्रथमत: जमीनीवर जीवनाचा अवलंब केला ?

अ. सरपटणारे प्राणी

ब. उभयचर प्राणी

क. सस्तन प्राणी

ड. पक्षी (उडणारे प्राणी)

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त क आणि ड
(2) फक्त ब आणि ड
(3) फक्त अ
(4) फक्त ब

Which of the following animal group/groups was/were the first vertebrate to become adapted to life on land ?

a. Reptilians

b. Amphibians

c. Mammals

d. Aves

Answer Options :

(1) Only c and d
(2) Only b and d
(3) Only a
(4) Only b

www.reliableacademy.com 9222333999

65. वनस्पतीची नैसर्गिक वर्गीकरण पद्धती कोणी शोधून काढली ?

(1) थिओफ्रास्टस (2) बेंथम व हुकर

(3) कार्ल लिनायस (4) जी.एम. स्मिथ

Who discovered the natural classification system of plants ?

(1) Theophrastus (2) Bentham and Hooker

(3) Carl Linnaeus (4) G.M. Smith

---

66. खालीलपैकी कोणता कारकजीव गव्हावरील तांबेरा रोगासाठी कारणीभूत आहे ?

(1) *पक्सिनिया ग्रामीणी ट्रिटीकाय* (2) *झँथोमोनास सिट्राय*

(3) *पक्सिनिया परपूरीया* (4) *प्लाझमोपोरा व्हिटीकोल*

Which of the following is the causal organism of Wheat Rust disease ?

(1) *Puccinia graminis tritici* (2) *Xanthomonas citri*

(3) *Puccinia purpurea* (4) *Plasmopora viticola*

---

67. शेतीमध्ये भूगर्भातील भूजल खालीलपैकी कोणत्या घटकामध्ये पाझरते ?

(1) कालवे (2) विहिर (3) तलाव (4) टाकी

In Agriculture, groundwater is tapped by ________.

(1) canals (2) sinking wells (3) ponds (4) tanks

---

68. खालीलपैकी कोणते कोलेस्टेरॉल हे चांगले कोलेस्टेरॉल म्हणून ओळखले जाते ?

(1) LDL कोलेस्टेरॉल (2) VLDL कोलेस्टेरॉल

(3) LDL व VLDL कोलेस्टेरॉल (4) HDL कोलेस्टेरॉल

Which of the following cholesterol is considered as good cholesterol ?

(1) LDL cholesterol (2) VLDL cholesterol

(3) LDL and VLDL cholesterol (4) HDL cholesterol

---

69. जेव्हा किडनी (मूत्रपिंड) टयूब्यूलर पुनर्शोषण अयशस्वी होते, तेव्हा भरपूर लघवी होते. या रोगाला (चयापचय विकाराला) काय म्हणतात ?

(1) मधुमेह मेल्तिस

(2) मधुमेह इन्सिपिडस

(3) किशोरवयीन मधुमेह

(4) नॉन-इन्सुलिन अवलंबित मधुमेह मेल्तिस

When kidney tubular reabsorption fails, copious urination follows. What is this disease (metabolic disorder) called ?

(1) Diabetes mellitus

(2) Diabetes insipidus

(3) Juvenile onset diabetes

(4) Non-insulin dependent diabetes mellitus

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

70. खालीलपैकी कोणती लस तोंडावाटे दिली जाते ?

(1) बॅसिलस कैल्मेट-गुएरिन

(2) सबिन

(3) साल्क

(4) गालगुंड, गोवर, रुबेला

Which of the following vaccine is administered by oral route ?

(1) Bacillus Calmette-Guerin

(2) Sabin

(3) Salk

(4) Mumps, Measles, Rubella

---

71. एक भक्त मंदिरात दर्शनाला गेला असता, त्याने प्रत्येक पायरीवर पायरीच्या क्रमांकाएवढी फुले ठेवली. देवाला 9 फुले वाहिली, तेव्हा त्याच्याकडे 17 फुले शिल्लक राहिली. जर मंदिराला 24 पायऱ्या असतील, तर त्या भक्ताजवळ किती फुले होती ?

(1) 415 (2) 362 (3) 346 (4) 326

A devotee, while going to pray in the temple, put flowers on each step that indicated its number. When he offered 9 flowers to God, he had 17 flowers in balance. If the temple had 24 steps, then how many flowers did the devotee have ?

(1) 415 (2) 362 (3) 346 (4) 326

---

72. श्रीकांत मैदानात उत्तरेकडे तोंड करुन उभा आहे. तो उजवीकडे वळतो आणि 30 कि.मी. प्रवास करतो. नंतर तो डावीकडे वळतो आणि 20 कि.मी. प्रवास करतो. पुन्हा तो उजवीकडे वळतो आणि 40 कि.मी. प्रवास करतो. पुन्हा तो उजवीकडे वळतो आणि 35 कि.मी. प्रवास करतो. तर आता त्याचे तोंड कोणत्या दिशेला आहे ?

(1) पूर्व

(2) आग्नेय

(3) नैऋत्य

(4) दक्षिण

Srikant stands facing north on the ground. He turns right and travels 30 km. Then he turns left and travels 20 km. Again he turns right and travels 40 km. Again he turns right and travels 35 km. Which direction is he facing now ?

(1) East

(2) North-East

(3) South-West

(4) South

73. खालील प्रश्नात पाच विधाने दिली आहेत. तीन विधाने विशिष्ट क्रमाने समाविष्ट करुन अनेक पर्याय दिलेले आहेत. ज्या पर्यायात तिसरे विधान हे अगोदरच्या दोन विधानांवरुन अनुमान दर्शविणारे आहे, असा सप्रमाण पर्याय निवडा.

विधाने :

अ. अमित मुलगा आहे.

ब. काही मुले क्रिकेट खेळत नाहीत.

क. कोणतीही मुलगी क्रिकेट खेळत नाही.

ड. अमित क्रिकेट खेळतो.

इ. जे सर्व क्रिकेट खेळतात ती मुले आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) ड क अ (2) क इ ब (3) अ ब ड (4) इ ड अ

The following question consists of five statements followed by several options consisting of three statements put together in a specific order. Choose the option which indicates a valid argument i.e. the third statement is a conclusion drawn from the preceding two statements.

Statements :

a. Amit is a boy.

b. Some boys do not play cricket.

c. No girl plays cricket.

d. Amit plays cricket.

e. All those who play cricket are boys.

Answer Options :

(1) d c a (2) c e b (3) a b d (4) e d a

---

74. एका 100 विद्यार्थ्यांच्या वर्गातील 40 विद्यार्थी गणितात उत्तीर्ण झाले आणि 60 विद्यार्थी इंग्रजीत उत्तीर्ण झाले. 8 विद्यार्थी गणित व इंग्रजी या दोन्ही विषयात अनुत्तीर्ण झाले. तर किती विद्यार्थी दोन्हीही विषयात उत्तीर्ण झाले ?

(1) 5 (2) 15 (3) 8 (4) 16

In a class of 100 students, 40 students passed in Mathematics and 60 passed in English. 8 students failed in both Mathematics and English. How many students passed in both the subjects ?

(1) 5 (2) 15 (3) 8 (4) 16

---

75. एका प्रतलात 8 बिंदू आहेत, त्यातील कोणतेही तीन बिंदू एकरेषीय नाहीत. एका वेळी दोन बिंदूंना जोडणाऱ्या रेषा काढल्या, तर अशा किती रेषा काढता येतील ?

(1) 25 (2) 29 (3) 27 (4) 28

There are 8 points in a plane, no three of which are collinear. If lines are drawn by joining two points, how many such lines would be drawn ?

(1) 25 (2) 29 (3) 27 (4) 28

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222233999

76. निरजचे घडयाळ एका दिवसात $5\frac{1}{2}$ मिनिटे पुढे जाते. तर पियुषचे घडयाळ दर तासाला 35 सेकंद मागे पडते. जर दोघांनी सकाळी आठ वाजता घडयाळ बरोबर लावले, तर त्याच दिवशी रात्री 12 वाजता निरजचे घडयाळ पियुषच्या घडयाळ्यापेक्षा किती मिनिटे पुढे असेल ?

(1) 10 मिनिटे (2) 13 मिनिटे (3) 9 मिनिटे (4) 14 मिनिटे

Niraj's watch is fast by $5\frac{1}{2}$ minutes in a day. Piyush's watch lags behind by 35 seconds per hour. If their watches indicated the same time at 8 o'clock in the morning, then by how many minutes would Neeraj's watch be ahead of Piyush's watch that night at 12 o'clock ?

(1) 10 minutes (2) 13 minutes (3) 9 minutes (4) 14 minutes

---

77. दिलेल्या शब्दांचे संच कोणत्या वेन-आकृतीने दाखविता येतील ?
शिक्षक, लेखक, विवाहित व्यक्ती

(1) 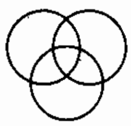 (2) 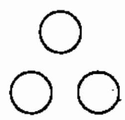

(3) 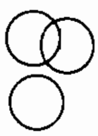 (4)

By which Venn-diagram can the given sets of words be shown ?
Teachers, Writers, Married persons.

(1) 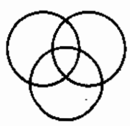 (2) 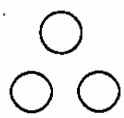

(3) (4) 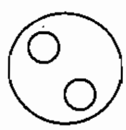

---

78. जर A = 1, B = 2, C = 3, ..., Z = 26, तर 'GODFATHER' हा शब्द कसा लिहाल ?

(1) 7–15–6–4–20–12–8–5–18 (2) 7–15–4–6–20–8–5–18–18
(3) 7–15–4–6–2–10–8–5–18 (4) 7–15–4–6–1–20–8–5–18

If A = 1, B = 2, C = 3, ..., Z = 26, then how will you write the word 'GODFATHER' ?

(1) 7–15–6–4–20–12–8–5–18 (2) 7–15–4–6–20–8–5–18–18
(3) 7–15–4–6–2–10–8–5–18 (4) 7–15–4–6–1–20–8–5–18

79. खालील प्रश्नात I आणि II ह्या दोन घटना दिलेल्या आहेत. दोन्ही घटना काळजीपूर्वक वाचून त्यांच्यातील संबंधांचे स्वरूप ठरवा. I व II मध्ये दिलेली माहिती सत्य आहे असे गृहीत धरून अचूक उत्तर निश्चित करा.

घटना :

I. श्री हरी आगीत मारले गेले.

II. कंपनी मध्ये आग लागली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) I हा परिणाम आहे आणि II हे त्याचे प्रमुख कारण आहे.

(2) II हा परिणाम आहे आणि I हे त्याचे प्रमुख कारण आहे.

(3) II हा परिणाम आहे, परंतु I हे त्याचे प्रमुख कारण नाही.

(4) वरीलपैकी एकही बरोबर नाही.

In the following question, events I and II are given. You have to read both carefully and decide their nature of relationship. You have to assume that the given information in I and II are true and decide the correct answer.

Events :

I. Mr. Hari was killed in a fire.

II. A fire broke out in the company.

Answer Options :

(1) I is the effect and II is its principal cause.

(2) II is the effect and I is its principal cause.

(3) II is the effect, but I is not its principal cause.

(4) None of the above is correct.

---

80. खालील संख्यांमधून विसंगत संख्या शोधा :

343, 324, 3375, 10648, 64

(1) 64 (2) 3375

(3) 324 (4) 10648

Find the odd man out from the following numbers :

343, 324, 3375, 10648, 64

(1) 64 (2) 3375

(3) 324 (4) 10648

---

www.reliableacademy.com 9822333999

81. निरजने एकूण 60 कि.मी. अंतरापैकी पहिले 20 कि.मी. अंतर ताशी 10 कि.मी. वेगाने पार पाडले, पुढील 20 कि.मी. अंतर ताशी 12 कि.मी. वेगाने व राहिलेले 20 कि.मी. अंतर ताशी 15 कि.मी. वेगाने कापले, तर निरजचा संपुर्ण 60 कि.मी. अंतराच्या प्रवासातील सरासरी वेग किती ?

(1) ताशी 12 कि.मी. (2) ताशी 13 कि.मी.
(3) ताशी 14 कि.मी. (4) ताशी 11 कि.मी.

Niraj covered the first 20 km distance, out of a total of 60 km, at a speed of 10 km/hr, the next 20 km distance at 12 km/hr and the remaining 20 km distance at 15 km/hr. What is the average speed of Niraj to cover the 60 km distance ?

(1) 12 km/hr (2) 13 km/hr
(3) 14 km/hr (4) 11 km/hr

---

82. नेहा एक काम 6 दिवसांत पुर्ण करते आणि रेखा तेच काम 18 दिवसांत पुर्ण करते. जर त्या दोघींनी एकत्र काम केले तर त्यांना ते काम पुर्ण करण्यास किती दिवस लागतील ?

(1) 4·5 (2) 4 (3) 5 (4) 3·5

Neha can do a work in 6 days and Rekha can do it in 18 days. How many days would it take them to do the same work if they worked together ?

(1) 4·5 (2) 4 (3) 5 (4) 3·5

---

83. एका रकमेचे दोन वर्षांचे सरळ व्याज व चक्रवाढ व्याज अनुक्रमे ₹ 1,800 व ₹ 1,890 आहे. तर ती रक्कम द.सा.द.शे. किती व्याज दराने ठेवली होती ?

(1) 10 (2) 9 (3) 12 (4) 15

The simple interest and compound interest for 2 years of a sum is ₹ 1,800 and ₹ 1,890 respectively. What is the rate of interest per cent per annum ?

(1) 10 (2) 9 (3) 12 (4) 15

---

84. खालीलपैकी कोणता पर्याय हा उतरत्या क्रमाने लिहीलेला आहे ?

(1) 5/8, 9/13, 11/17 (2) 5/8, 11/17, 9/13
(3) 9/13, 11/17, 5/8 (4) 11/17, 9/13, 5/8

Which of the following is in descending order ?

(1) 5/8, 9/13, 11/17 (2) 5/8, 11/17, 9/13
(3) 9/13, 11/17, 5/8 (4) 11/17, 9/13, 5/8

---

85. बागेचे प्रवेश शुल्क 35% ने कमी केल्यामुळे येणाऱ्या प्रवाशांची संख्या 40% ने वाढली. तर प्रवेश शुल्कामुळे उत्पन्नात होणारा बदल हा :

(1) 7% कमी झाला (2) 9% वाढला (3) 9% कमी झाला (4) 5% कमी झाला

On reducing the entry fee by 35% in a park, the number of visitors increased by 40%. Then the percent increase or decrease in the income from the entry fee is

(1) 7% decrease (2) 9% increase (3) 9% decrease (4) 5% decrease

---

86. राष्ट्रीय गुन्हे नोंदणी विभागाच्या (NCRD) अहवालानुसार बालकांसंबंधी गुन्हयाची माहिती निम्नप्रमाणे आहे :

अ. 2018 मधे दरदिवशी 109 बालकांचे लैंगिक शोषण.

ब. 2018 मधे अशा 39827 घटना नोंदवल्या गेल्या.

क. 2018 मधे बालिकांवर बलात्काराच्या 21401 घटना घडल्या.

ड. बालकांवर अत्याचारांच्या सर्वाधिक 2832 घटना महाराष्ट्रात घडल्या (2018).

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त ब, क आणि ड

(3) फक्त अ, क आणि ड (4) वरील सर्व

According to the report of the National Crime Registration Department, the information related to Child Crime is as follows :

a. In the year 2018, 109 children were sexually abused every day.

b. 39827 such incidents were reported in 2018.

c. In 2018, there were 21401 incidents of rape of girls.

d. The highest 2832 incidents of rape on children occurred in Maharashtra (2018).

Which of the above statements are correct ?

(1) Only a, b and c (2) Only b, c and d

(3) Only a, c and d (4) All of the above

87. एड्स नियंत्रण विभाग हा खालीलपैकी __________ मध्ये विलीन करण्यात आला असून आता तो राष्ट्रीय एड्स नियंत्रण संघटना (NACO) म्हणून ओळखला जातो.

(1) भारताची कुटूंब नियोजन संघटना

(2) आरोग्य व कुटूंब कल्याण विभाग

(3) राष्ट्रीय कुष्ठरोग निर्मूलन कार्यक्रम

(4) राष्ट्रीय क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रम

Department of AIDS control has been merged with __________ and now it is known as National AIDS Control Organisation (NACO).

(1) Family Planning Association of India

(2) Department of Health and Family Welfare

(3) National Leprosy Eradication Programme

(4) National TB Control Programme

88. शाळा, महाविद्यालये, विद्यापीठ व शैक्षणिक आस्थापना तसेच नोंदणीकृत अशासकीय संस्थानीही ऐतिहासिक ठिकाणे पाहता यावीत या उद्देशाने 'कारागृह पर्यटन' उपक्रम राबविणारे भारतातील पहिले राज्य कोणते आहे ?

(1) राजस्थान (2) उत्तर प्रदेश

(3) महाराष्ट्र (4) बिहार

The schools, colleges, universities, educational as well as private institutions may witness historical places. Keeping this aim in view, which is the first State in India that decided to set up 'Jail Tourism' ?

(1) Rajasthan (2) Uttar Pradesh

(3) Maharashtra (4) Bihar

www.reliableacademy.com 9422333999

89. नीरीद्वारे सन्मानित दीनबंधु साहू यांचे कार्य खालीलप्रमाणे आहे :

अ. समुद्रीय शैवाल वर 'फार्मिंग द ओशियन' नावाचे पुस्तक.

ब. 'बायोडाईवर्सिटी ऑफ लाईफ' मेरी कॉम वर आधारित लघुपट.

क. इंटरनेशनल सोसाइटी फॉर एनर्जी एनवार्यमेंट एंड सस्टेनेबिलिटी मध्ये शिष्यवृत्ती व संशोधन.

ड. चिल्का प्रकल्पा आधारे समुद्री शेतीचे प्रशिक्षण.

वरीलपैकी कोणते वाक्य ***असत्य*** आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ आणि क (2) फक्त ब

(3) फक्त अ, क आणि ड (4) वरीलपैकी एक ही नाही

Following is the work of Dinabandhu Sahu, honoured by NIRI :

a. A book of 'Farming the Ocean' on sea algae.

b. Production of short film 'Biodiversity of Life' based on Mary Kom.

c. Fellowship and Research in International Society for Energy Environment and Sustainability.

d. Sea farm training based on Project Chilika.

Which of the above sentences is/are ***incorrect*** ?

(1) Only a and c (2) Only b

(3) Only a, c and d (4) None of the above

---

90. जीसॅट-30 ची खालीलपैकी कोणती वैशिष्ट्ये आहेत ?

अ. वजन – 3357 kg

ब. उच्च गुणवत्तेची दूरदर्शन, दूरसंचार व प्रसारण सेवा देणार

क. 12 सी, 12 केयू बँड ट्रान्सपोन्डर ने सुसज्ज

ड. उच्च गुणवत्तेचा दळणवळण उपग्रह

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि क (2) फक्त ब आणि ड

(3) फक्त अ, क आणि ड (4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following are characteristics of GSAT-30 ?

a. Weight – 3357 kg

b. Provides high quality Television, Telecommunication and Broadcast services

c. Equipped with 12C, 12Ku Band Transponder

d. High quality communication satellite

Answer Options :

(1) Only a and c (2) Only b and d

(3) Only a, c and d (4) All of the above

www.reliableacademy.com 9222333999

91. सोनाली नवांगुळ लिखित खालीलपैकी कोणत्या कादंबरीला 2021 चा 'मराठी साहित्य अकादमी पुरस्कार' मिळाला आहे ?

(1) स्वच्छंद (2) ड्रिम रनर

(3) प्रकाशवाटा (4) मध्यरात्रीनंतरचे तास

Which of the following novels written by Sonali Navangul has won the 'Marathi Sahitya Akademi Award' in 2021 ?

(1) Swachhand (2) Dream Runner

(3) Prakashvata (4) Madhyaratrinantarche Taas

---

92. अर्थशास्त्रातील नोबेल पुरस्कार विजेते (2019) अभिजीत बॅनर्जी यांचा आजवरचा जीवनप्रवास पुढील मुद्दयांमध्ये दिला आहे. त्याची पुनर्जुळणी करून योग्य पर्याय निवडा.

अ. न्यूनतम आय योजना (न्याय) या भारतातील दारिद्र्य निर्मुलन योजनेच्या निर्मितीत योगदान दिले.

ब. 'गरीबीचे अर्थशास्त्र' या ग्रंथाचे लेखन.

क. इन्फोसिस पुरस्कार मिळाला.

ड. प्रेसिडेन्सी कॉलेज, कोलकाता येथून अर्थशास्त्राचे अध्ययन.

पर्यायी उत्तरे :

(1) क, ब, ड, अ (2) ड, ब, अ, क

(3) ड, क, ब, अ (4) क, ब, अ, ड

Winner of the Nobel Prize for Economics (2019), Abhijeet Banerjee's life journey till date is given in points below. Reorder them and choose the correct option.

a. Contributed in preparation of Scheme Nyuntam Aay Yojana (NYAY) for poverty eradication in India.

b. Written a book titled 'Poor Economics'.

c. Received the Infosys Prize.

d. Studied economics at Presidency College, Kolkata.

Answer Options :

(1) c, b, d, a (2) d, b, a, c

(3) d, c, b, a (4) c, b, a, d

---

93. 2021 मध्ये लिओनेल मेस्सी याची खालीलपैकी कोणत्या पुरस्कारासाठी सातव्यांदा निवड झाली ?

(1) युरोपीयन गोल्डन शू (2) वर्ल्ड प्लेअर ऑफ द ईअर

(3) वर्ल्ड सॉकर प्लेअर ऑफ द इअर (4) बॅलेन डी'ओर

Lionel Messi was selected for which of the following awards in 2021 for the seventh time ?

(1) European Golden Shoe (2) World Player of the Year

(3) World Soccer Player of the Year (4) Ballon d'Or

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

94. 75व्या स्वातंत्र्य दिनाच्या पूर्व संध्येस शांतीकाळातील वीरतेचे 'अशोक चक्र' पुरस्काराने कोणाला सन्मानित केले गेले ?

अ. ए.एस.आई. बाबू राम

ब. पोलीस कॉन्स्टेबल अल्ताफ हुसैन

क. लेफ्टीनेंट गव्हर्नर गिरिष चंद्र मुरमू

ड. मिझोरामचे राज्यपाल, पी.एस. श्रीधरन पिल्लई

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त क आणि ड

(3) फक्त ब (4) फक्त अ

On the eve of 75th Independence day, who was honoured with the peacetime Gallantry Award — 'Ashoka Chakra' ?

a. ASI Babu Ram

b. Police Constable Altaf Hussain

c. Lt. Governor Girish Chandra Murmu

d. Governor of Mizoram, P.S. Shreedharan Pillai

Answer Options :

(1) Only a and b (2) Only c and d

(3) Only b (4) Only a

---

95. खालील विधाने लक्षात घ्या :

अ. किवी हे भारतातील पहिले प्रमाणित सेंद्रीय फळ आहे.

ब. अरुणाचल प्रदेश हे किवी फळासाठी प्रमाणित सेंद्रीय फळाचा दर्जा प्राप्त करणारे देशातील पहिले राज्य आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बिनचूक आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) अ आणि ब दोन्ही (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Consider the following statements :

a. Kiwi is India's first certified organic fruit.

b. Arunachal Pradesh is the first State in the country to obtain an organic certification for its Kiwis.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only a (2) Only b

(3) Both a and b (4) None of the above

www.reliableacademy.com 9222333999

96. प्रधान मंत्री आवास योजना (नागरी) (PMAY-U) अंतर्गत 18 जानेवारी, 2021 पर्यंत ____________ घरे मंजूर करण्यात आली होती.

(1) 68·1 लाख (2) 128·8 लाख

(3) 165·8 लाख (4) 109·2 लाख

Under Pradhan Mantri Awas Yojana (Urban) (PMAY-U), as on 18th January, 2021 ____________ houses have been sanctioned.

(1) 68·1 Lakhs (2) 128·8 Lakhs

(3) 165·8 Lakhs (4) 109·2 Lakhs

---

97. अवनी चतूर्वेदी, भावना कांत आणि मोहना सिंग यांनी भारतीय हवाई दलातील लढाऊ विमानाच्या पहिल्या महिला वैमानिक नियुक्त होवून कोणत्या वर्षी इतिहास घडविला ?

(1) 2015 (2) 2016 (3) 2017 (4) 2018

In which year did Avani Chaturvedi, Bhawana Kanth and Mohana Singh create history by becoming the first women pilots to be commissioned into the fighter stream of Indian Air Force ?

(1) 2015 (2) 2016 (3) 2017 (4) 2018

---

98. कोणत्या अंतराळ अभिकरणाने सर्वप्रथम पूर्णतः इलेक्ट्रीक प्रायोगिक विमान 'एक्स-57 मॅक्सवेल' चा प्रारंभ केला ?

(1) लॅपॅन (2) इस्रो (आय.एस.आर.ओ.)

(3) सी.एन.ई.एस. (4) नासा

Which Space agency has launched the first all-electric experimental aircraft 'X-57 Maxwell' ?

(1) LAPAN (2) ISRO

(3) CNES (4) NASA

---

99. पी.एस.एल.व्ही.- सी.48 (PSLV – C48) या प्रक्षेपकाच्या माध्यमातून भारताद्वारे 11 डिसेंबर, 2019 रोजी खालीलपैकी कोणता कृत्रिम उपग्रह अवकाशात सोडण्यात आला ?

(1) RISAT – 2BR1 (2) EMISAT

(3) CARTOSAT – 2B (4) GSAT – 31

Which artificial satellite was launched by India on 11th December, 2019 through PSLV – C48 launcher ?

(1) RISAT – 2BR1 (2) EMISAT

(3) CARTOSAT – 2B (4) GSAT – 31

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

100. 93व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष जेष्ठ साहित्यिक व विचारवंत फादर फ्रांसिस दिब्रिटो यांच्या जीवनातील घटीतांचा आजअखेरचा क्रम सुयोग्य प्रकारे व्यक्त करणारा अचूक पर्याय निवडा.

अ. 'सुबोध बायबल – नवा करार' ग्रंथासाठी साहित्य अकादमीचा राष्ट्रीय अनुवाद पुरस्कार.

ब. पुणे येथे 15व्या मराठी ख्रिस्ती साहित्य संमेलनाचे अध्यक्षपद.

क. कॅथॉलिक धर्मगुरुपदाची दिक्षा.

ड. 'सुवार्ता' या वार्तापत्राचे मुख्य संपादक.

पर्यायी उत्तरे :

(1) क, ड, ब आणि अ

(2) ड, क, अ आणि ब

(3) क, ब, अ आणि ड

(4) ड, अ, ब आणि क

Select the right option regarding the Chairperson of 93rd Akhil Bhartiya Marathi Sahitya Sammelan, Senior Literary Author and Thinker, Father Francis Dibrito's life happenings till date.

a. National Award for translation of 'Subodh Bible – Nava Karar' book by Sahitya Academy.

b. Chairperson of 15th Marathi Christi Sahitya Sammelan in Pune.

c. The ordination as a Catholic priest.

d. Chief Editor of newsletter 'Suvarta'.

Answer Options :

(1) c, d, b and a

(2) d, c, a and b

(3) c, b, a and d

(4) d, a, b and c

www.reliableacademy.com 9222333999

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 02223339

परीक्षेचे नांव : महाराष्ट्र दुय्यम सेवा गट-ब (अराजपत्रित) संयुक्त (पूर्व) स्पर्धा परीक्षा - २०२१
परीक्षेचा दिनांक : २६ फेब्रुवारी, २०२२ (जा.क्र.२४९/२०२१)
विषय : सामान्य क्षमता चाचणी

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत दिनांक 26 फेब्रुवारी, 2022 रोजी आयोजित "**महाराष्ट्र दुय्यम सेवा गट-ब (अराजपत्रित) संयुक्त (पूर्व) स्पर्धा परीक्षा -2021** "या परीक्षेची प्रथम उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली आहे. **सदर उत्तरतालिकासंदर्भात उमेदवारांना हरकती सादर करावयाच्या असल्यास त्यांनी आयोगाकडून दिनांक 17 नोव्हेंबर, 2021 रोजी संकेतस्थळावर प्रसिध्द केलेल्या प्रसिध्दीपत्रकातील तरतुदीनुसारच ऑनलाईन पध्दतीने सादर कराव्यात.**

2. **विहीत ऑनलाईन पध्दती व्यतिरिक्त अन्य कोणत्याही नमुन्यातील अथवा अन्य कोणत्याही मार्गाने/पध्दतीने सादर केलेल्या हरकती कोणत्याही परिस्थितीत स्वीकारल्या जाणार नाहीत.** यासंदर्भात दि. 09 **मार्च**, 2022 पर्यंत आयोगाकडे प्राप्त झालेल्या हरकतींचीच दखल घेतली जाईल.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	1	1	1	2
2	2	4	3	1
3	4	4	2	2
4	4	1	2	4
5	2	4	4	2
6	2	2	4	2
7	4	4	3	4
8	3	2	4	4
9	4	4	4	4
10	3	1	2	3
11	2	4	1	4
12	3	2	2	2
13	1	2	4	1
14	3	3	2	4
15	3	3	2	4
16	3	3	4	3
17	1	1	4	1
18	3	3	4	1
19	4	2	3	1
20	4	4	4	3
21	1	3	2	3
22	4	3	1	4
23	4	1	4	2
24	4	2	4	3
25	3	3	3	4
26	1	1	1	4
27	4	3	1	4
28	4	3	1	3
29	1	1	3	4
30	4	1	3	4
31	2	1	4	3
32	4	3	2	4
33	2	2	3	2
34	4	2	4	4
35	1	4	4	1
36	4	4	4	1
37	2	3	3	1
38	2	4	4	2
39	3	4	4	4
40	3	2	3	4
41	3	1	4	2
42	1	2	2	2
43	3	4	4	4
44	2	2	1	3
45	4	2	1	4
46	3	4	1	3
47	3	4	2	2
48	1	4	4	3
49	2	3	4	1
50	3	4	2	3

www.reliableacademy.com 9222333999 @Reliableacademy_999

Date:- 2nd March, 2022

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	1	2	2	3
52	3	1	4	3
53	3	4	3	1
54	1	4	4	3
55	1	3	3	4
56	1	1	2	4
57	3	1	3	1
58	2	1	1	4
59	2	3	3	4
60	4	3	3	4
61	4	4	3	3
62	3	2	1	1
63	4	3	3	4
64	4	4	4	4
65	2	4	4	1
66	1	4	1	4
67	2	3	4	2
68	4	4	4	4
69	2	4	4	2
70	2	3	3	4
71	4	4	1	1
72	4	2	4	4
73	4	4	4	2
74	3	1	1	2
75	4	1	4	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	2	1	2	3
77	1	2	4	3
78	4	4	2	1
79	4	4	4	3
80	3	2	1	2
81	1	2	4	4
82	1	4	2	3
83	1	3	2	3
84	3	4	3	1
85	3	3	3	2
86	4	2	3	3
87	2	3	1	1
88	3	1	3	3
89	4	3	2	3
90	4	3	4	1
91	4	3	3	1
92	3	1	3	1
93	4	3	1	3
94	4	4	2	2
95	3	4	3	2
96	4	1	1	4
97	2	4	3	4
98	4	4	3	3
99	1	4	1	4
100	1	3	1	4

Date:- 2nd March, 2022

www.reliableacademy.com 9222339999 @Reliableacademy_1999